Draga petošolka in dragi petošolec!

Dob, 17. 4. 2020

5. a: martina.lipar@os-dob.si
5. b: metka.vilar@gmail.com

Navodila tudi v tem tednu ostajajo enaka, saj jih že dobro poznaš! V nadaljevanju te čakajo nove in zanimive naloge s poudarkom na preverjanju znanja. Dneve naj ti krajša tudi prijateljica **KNJIGA**!

Slovenščina:

1. **Učiteljici napiši pismo.**

Pismo mora zajemati vsaj eno stran besedila. V njem napiši, kako si preživel pet tednov doma in kako si se počutil, ko si se moral učiti sam ali s pomočjo staršev. Kaj ti je bilo pri delu najbolj všeč, kaj te je motilo in bi rad spremenil in kaj si poleg učenja še počel.
Pri pisanju bodi pozoren na pravilen zapis, razločno in čitljivo pisavo ter na sestavine pisma (nagovor, vsebina, datum in podpis). Pismo zapiši v zvezek ali pa v e-obliki in pošlji učiteljici.

Se že veseliva vaših pisem!

2. **V besedilu o Emoni podčrtaj samostalnike in pridevnike.**

Emona je bila rimsko mesto, ki je pred več kot 2000 leti nastalo na območju današnje Ljubljane. Emona ni nastala kot vojaški tabor, nastala je kot civilno mesto. Vojaki so postavili svoj vojaški tabor pod današnjim Grajskim gričem in od tam nadzorovali gradnjo Emone. Mesto je bilo pravokotne oblike in obzidano z mogočnim obzidjem. Ceste znotraj obzidja so potekale v smeri sever-jug in vzhod-zahod. Na sečiščih cest so nastale parcele, na katerih so Emonci gradili svoje hiše. Kjer sta se sekali dve glavni ulici, se je razprostiral forum, ki je predstavljal srce mesta. Zunaj mestnega obzidja so obrtniki postavili različne delavnice, kmetje so obdelovali zemljo in mesto oskrbovali s hrano.
Ob glavnih cestah, ki so vodile v mesto, so Emonci pokopavali umrle. Zelo natančno so ločevali mesto živih od mesta umrlih.
Mestece je živelo več kot 400 let, nato pa je bilo leta 452 požgano. Približno sto let kasneje je Emona dokončno propadla.

3. **Iz gornjega besedila (Emona) izpiši vse samostalnike in pridevnike ter jim določi lastnosti.**

samostalnik	lastnost (spol, število)

pridevnik	lastnost (spol, število, vrsta)

Matematika:

1. **Reši učni list in utrdi ter preveri znanje o delih celote, potenci, številskih izrazih in pisnem deljenju.**
2. **Poglej predstavitev o obsegu likov in reši naloge v delovnem zvezku**:
   https://www.dropbox.com/s/m0l2hlsyjvym2jf/OBSEG_lika.wmv?dl=0
3. **Poglej predstavitev o obsegu kvadrata in pravokotnika ter reši naloge v delovnem zvezku**:
   https://www.dropbox.com/s/m56m9aai2p64jo9/OBSEG_kvadrat_in_pravokotnik.wmv?dl=0

UČNI LIST – PONOVI in UTRDI ZNANJE

<u>Reši naloge. Besedila ni potrebno prepisovati, zapiši le račun in ga izračunaj. Napiši tudi odgovor, kjer je potrebno.</u>

1. Kolikšen del lika je pobarvan?

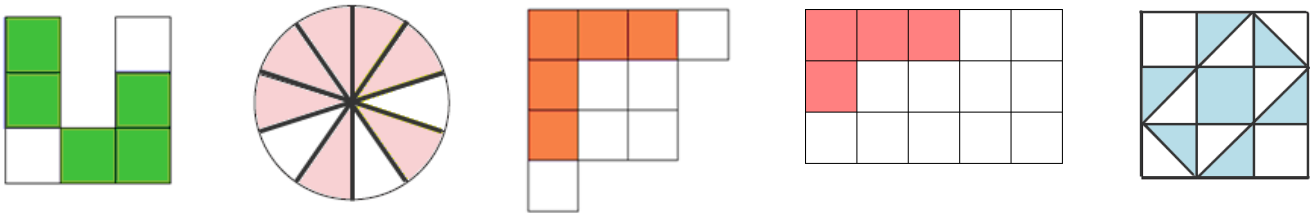

_____ _____ _____ _____ _____

2. Izračunaj.

$\frac{7}{8}\ od\ 520 =$ $\frac{3}{4}\ od\ 300 =$ $\frac{2}{3}\ od$ _____ $= 6$ $\frac{3}{8}\ od$ _____ $= 24$

$2\frac{2}{3} +$ _____ $= 5$ $8\frac{2}{5} -$ _____ $= 3$

3. V posodi je 56 bombonov. Sedmina je z okusom jagode, četrtina z okusom limone, ostali bomboni so z okusom mentola. Koliko je bombonov posameznih vrst.

4. Imamo 15 banan. Najprej damo $\frac{2}{5}$ Nini. Od preostanka jih damo $\frac{2}{3}$ Žanu. Banane, ki ostanejo po delitvi, zgnijejo. Koliko banan dobita skupaj Nina in Žan? Koliko banan zgnije?

5. V gore so šle štiri odprave. Vsaka odprava je imela štiri šotore. V vsakem šotoru so spali štirje alpinisti. Koliko je bilo vseh alpinistov?

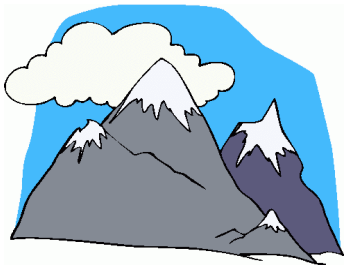

6. Reši naslednje račune pisnega deljenja in napravi preizkus.

24 576 : 29 = 12 693 : 81 =

45 619 : 36 = 35 698 : 57

7. V skladišču je 12 t 335 kg krompirja v vrečah po 5 kg. Koliko vreč krompirja je v skladišču?

8. Izračunaj vrednost številskih izrazov.

36 : (4 + 5) + 3 · 6 =

(16 – 9) · 5 + 24 : (8 – 2) =

39 – (7 – 5) · 2 · 0 =

9. V vinski kleti je 23 sodov po 325 litrov vina. Koliko litrov vina je v teh sodih?

10. Na šoli je 324 dečkov in 297 deklic. Za športno značko je tekmovalo tri četrtine dečkov in dve tretjini deklic. Koliko učencev se ni udeležilo tega tekmovanja?

Naravoslovje in tehnika: **Ustno ali pisno utrjuj znanje in ga preveri s pomočjo vprašanj!**

POJAVI (U/45 - 54)

ZEMLJO OGREVA SONCE

- Kako se segrevajo tla in od česa je segrevanje odvisno?
- Kdaj nas sonce najbolj greje in zakaj?
- Zakaj je poleti, ko se kopamo v morju, najtoplejša zgornja plast vode?
- Razloži, zakaj se pozimi na kopaš v morju.
- Zakaj nas Sonce ne ogreva vse leto enako? Od česa je to odvisno?
- Katere snovi se na soncu segrejejo in od česa je to odvisno?
- Kje je zrak toplejši in zakaj?
- Kaj se dogaja s temperaturo zraka na različnih višinah? Razloži na primeru.
- Kaj se dogaja z dolžino dneva in noči?
- Kdaj sta dan in noč najdaljša in najkrajša? Razloži.
- Kaj je enakonočje in kdaj nastopi?
- Zakaj nastanejo dan in noč ter letni časi?
- Zakaj imamo na območju, kjer živimo, letne čase?
- S katerim poskusom smo dokazali, da zrak v prostoru kroži?
- Opiši poizkus, s katerim smo dokazali, da se tudi vroča voda v posodi dviguje.

ZAKAJ PIHA VETER

- Kaj je veter?
- Zakaj piha veter?
- Kaj se zgodi, kadar plin stisnemo?
- Kaj je atmosfera? Kako jo lahko še poimenujemo?
- Kako se imenuje naprava s katero merimo zračni tlak ali pritisk?
- Kje je zračni tlak največji?
- Kako zračni tlak vpliva na vreme?
- Vremenoslovci so napovedali, da tlak pada. Kaj to pomeni?
- Veter lahko piha z različno hitrostjo in iz različnih smeri. Kako se imenujejo naprave, s katerimi merimo smer in hitrost vetra?

- Premočan veter lahko povzroči škodo. Opiši.
- Kako lahko izkoriščamo veter?
- Kako pa navadi poimenujemo vetrove?
- Zakaj je veter koristen?
- Kaj so vetrocvetke in katere poznaš? Naštej jih vsaj pet.

VREMENSKI POJAVI

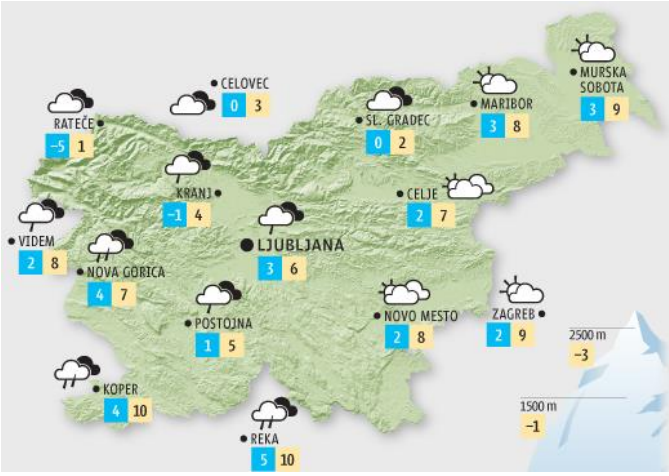

- Kdo so meteorologi?
- Kaj vremenoslovci pri vremenu opazujejo?
- S čim si pomagajo pri proučevanju vremena?
- Kaj je ciklon in anticiklon?
- Kaj prenašajo višinski vetrovi?
- Kaj in katere podatke lahko razberemo s pomočjo vremenske karte?
- Za koga je vremenska napoved zelo pomembna?
- V nekaj povedih opiši dogajanje na vremenski karti.

Družba: **Ponovi znanje o Rimljanih in si v spomin prikliči znanje pridobljeno na KD o Emoni.**

STARI VEK (1-500) (U/77 - 79)

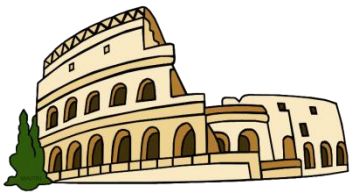

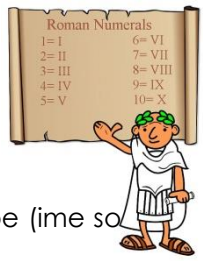

RIMLJANI

Rimljani so ljudstvo, ki so živeli v starem veku na ozemlju današnje Italije in so osvojili velik del Evrope (ime so dobili po glavnem mestu takratne države, Rim – Rimljani).
Bili so veliki gradbeniki. Gradili so ceste, mesta in utrdbe. Mesta so bila po navadi vojaške utrdbe, največkrat pravokotne oblike, obdana z obzidjem in z vrati na vsaki nebesni strani. Osrednji del mesta je bil FORUM (trg), kjer so se zbirali in modrovali o pomembnih rečeh.

Rimljani so nosili zanimive obleke, frizure, nakit in čevlje, rimski vojaki so se imenovali legionarji.

RIMLJANI V NAŠIH KRAJIH

Obdobje prazgodovine se je na našem ozemlju končalo s prihodom Rimljanov (pred približno 2000 leti). To novo obdobje imenujemo stari vek. Poznali so že abecedo, števila, imena mesecev, centralno kurjavo, vodovod, kopališče, trgovino, pošto, denar, koledar …

Na našem ozemlju imamo kar nekaj mest, ki so bila ustanovljena za časa Rimljanov:

- Emona – Ljubljana (Colonia Iulia Emona)
- Celeia – Celje
- Poetovio – Ptuj
- Atrans – Trojane
- Naupotrus – Vrhnika
- Logaticum – Logatec
- Castra – Ajdovščina
- Neviodonum – Drnovo pri Krškem

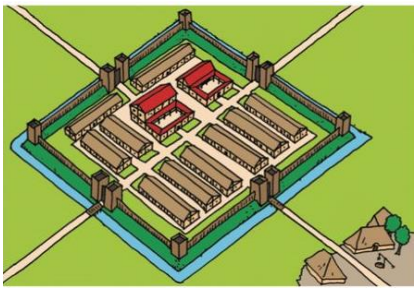

Najlepše najdbe iz rimske dobe hranita muzeja v Celju in na Ptuju.

EMONA

Emona je bila rimsko mesto, ki je pred več kot 2000 leti nastalo na območju današnje Ljubljane. Emona ni nastala kot vojaški tabor, nastala je kot civilno mesto. Vojaki so postavili svoj vojaški tabor pod današnjim Grajskim gričem in od tam nadzorovali gradnjo Emone. Mesto je bilo pravokotne oblike in obzidano z mogočnim obzidjem. Ceste znotraj obzidja so potekale v smeri sever-jug in vzhod-zahod. Na sečiščih cest so nastale parcele, na katerih so Emonci gradili svoje hiše. Kjer sta se sekali dve glavni ulici, se je razprostiral forum, ki je predstavljal srce mesta. Zunaj mestnega obzidja so obrtniki postavili različne delavnice, kmetje so obdelovali zemljo in mesto oskrbovali s hrano.
Ob glavnih cestah, ki so vodile v mesto, so Emonci pokopavali umrle. Zelo natančno so ločevali mesto živih od mesta umrlih.
Mestece je živelo več kot 400 let, nato pa je bilo leta 452 požgano. Približno sto let kasneje je Emona dokončno propadla.

Vir: Po sledeh rimske Emone (delovni zvezek za drugo triletje osnovne šole), Mestni muzej Ljubljana, 2013

dan v Emoni: https://www.youtube.com/watch?v=8YrqEQs0PRg&feature=youtu.be
Za radovedne: https://mgml.si/sl/mestni-muzej/razstave/263/arheoloski-park-emona/ in
https://www.academia.edu/14487724/A_walk_along_the_traces_of_Roman_Emona

S pomočjo aplikacije, ki jo najdeš na spletni strani http://www.primavoda.si/voda-v-ljubljani/rimska-emona →klik poženi aplikacijo, dopolni besedilo.

Naslov: _____

Začetki rimske Emone	Rimljani so na slovensko ozemlje vdrli leta _____. Naše ozemlje je osvojil cesar _____. Mesta so imela urejen _____, _____ in _____. Prvi prebivalci Emone so bili _____. _____ je bilo pravokotne oblike. Znotraj obzidja je bilo razdeljeno na _____.
Krstilnica 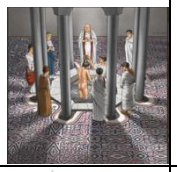	Bila je tlakovana z _____. Na sredini je imela osmerokotni bazenček za _____. Krščenec je bil med krstom _____, po krstu pa so mu nadeli _____.
Vojska	Vojak se je imenoval _____, vojska pa je bila razdeljena na _____. Vojaki so med gradnjo prebivali v _____. Vojaki so stražili mesto ob obzidju in v _____.
Vodnjaki	Prebivalci Emone so vodo najprej pridobivali iz _____. Nad vodnjakom je bila _____ konstrukcija z vitlom, ki je bila prekrita z opečno _____.
Bazen	Kako so se Rimljani kopali? Najprej so se namazali _____, potem pa ga s _____ strgali s sebe. Nato so se potopili v _____ bazen, nato v _____, na koncu pa v _____.
Rimske terme	Prebivalci višjega sloja so terme obiskovali _____. Terme so bile prostor za higieno in _____. Bile so razdeljene na _____ in _____ del.
Vodovod	Vodovod v Emoni je tekel izpod _____ proti _____. Prvi vodovod je bil najden v _____.
Kanalizacija	Pod cesto so bile speljane _____, ki so se stekale v _____. Danes je nepoškodovana kar _____ antičnih kloak. Kanale kanalizacije so Emonci utrdili s plastjo _____ ali _____. 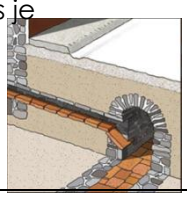
Stranišča	Stranišča v Emoni so bila _____, doma jih niso imeli (za sanitarne namene so uporabljali _____). Na rimskem stranišču je naenkrat lahko sedelo _____ do _____ ljudi.
Kmetovanje	V rimskih časih je zemlja poleg površine za obdelovanje pomenila tudi _____.
Ljubljanica	Reka je predstavljala pomembno _____ pot, v njej pa je bilo tudi veliko _____.
Rimska taverna	Rimljani so se radi zabavali, prostor za to so našli v _____, kjer so lahko naročili tudi _____.

Rimljani

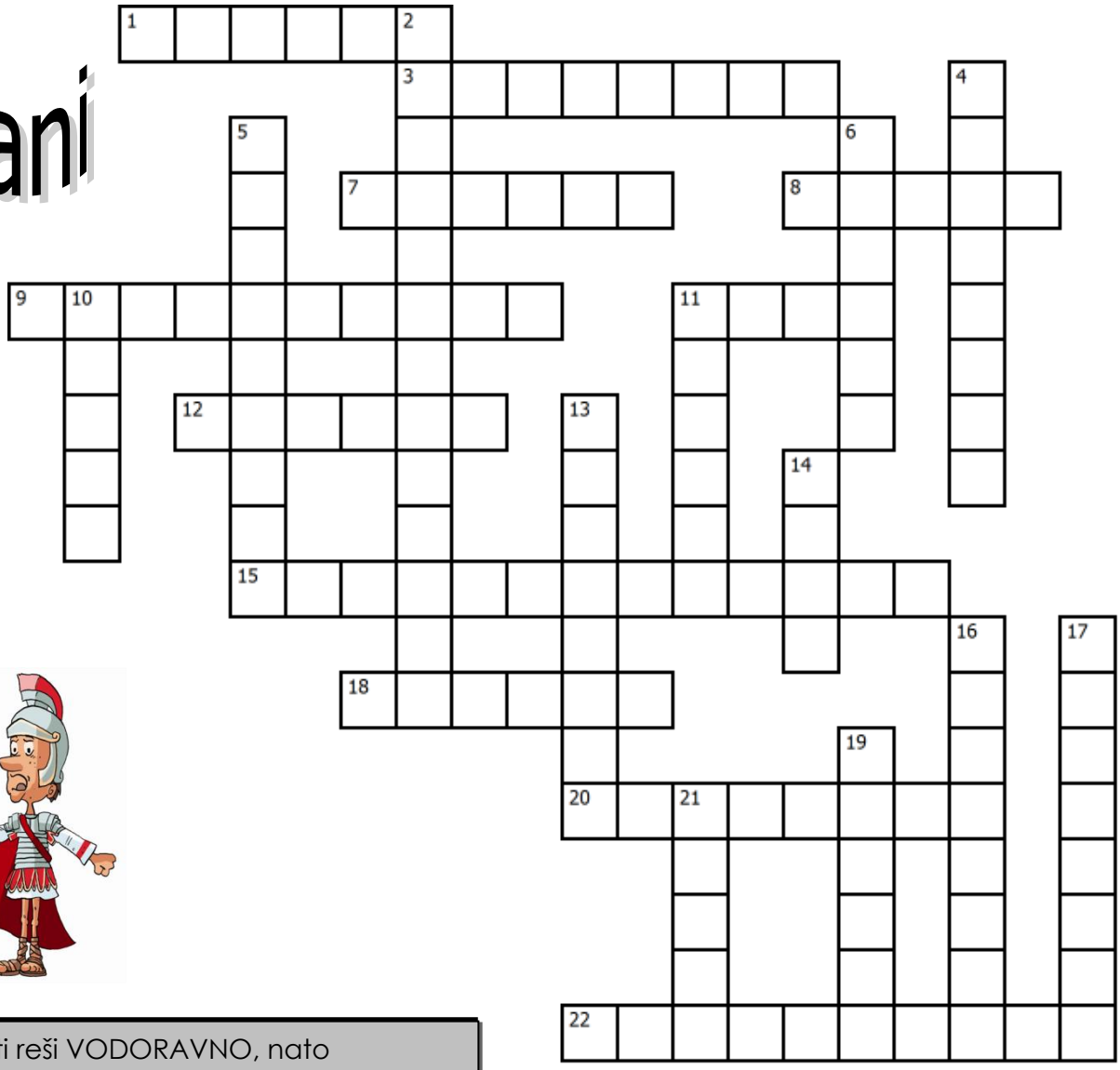

Najprej po vrsti reši VODORAVNO, nato NAVPIČNO.

Vodoravno:

20. Naše ozemlje so osvojili pred skoraj 2000 leti.
12. Ti so prišli prvi.
15. V njih so prebivali vojaki (2).
22. Prišli so skupaj s trgovci.
9. Drnovo pri Krškem.
11. Bili so mojstri pri gradnji…
8. Bili so mojstri pri gradnji…
18. Uvažali so jo z vzhoda.

Navpično:

4. Obdobju, ko so pri nas vladali Rimljani, pravimo(2).
9. Rimljani so jih prinesli k nam.
21. Razvila so se iz nekaterih vojaških taborov.
10. Ljubljana.
11. Celje.
5. Bili so mojstri pri gradnji…
2. Kanali, ki so ob cestah, da jih ni uničilo deževje (2).
17. Kamni, ki so označevali razdalje.
6. Uvažali so ga s severa.

Glasbena in likovna umetnost:

Izdelaj poseben inštrument - dežno palico. Pri tem naj te vodi predstavitev na povezavi: https://www.youtube.com/watch?v=YE8pvhHVtpw. Dežno palico lahko okrasiš, kakor želiš. Bodi ustvarjalen. Končani izdelek poslikaj in do 5. maja 2020 pošlji učiteljici na e-mail: karmen.banko@os-dob.si in martina.lipar@os-dob.si (5. a) in metka.vilar@gmail.com (5. b).

Šport:

1. **Bodi čim več gibalno dejaven** (vsaj 60 minut dnevno), intenzivnost gibanja naj bo takšna, da se dobro zadihaš in preznojiš.
2. Pri delu za šolo (na približno) vsakih 45 minut naredi daljši, vsaj 10-minutni **gibalni odmor**.
3. Če bo mogoče, se **čim več gibaj na prostem**, hodi na sprehode v naravo, kombiniraj hojo s tekom, skači s kolebnico, vodi žogo, igraj badminton, vozi kolo v spremstvu odrasle osebe in nosi čelado…
4. Še vedno se lahko pripravljaš na dejavnosti ŠPORTNO VZGOJNEGA KARTONA, navodila zanje je pripravil učitelj Boštjan: http://osdob.splet.arnes.si/files/2020/03/5_AB_SPO.pdf

Gospodinjstvo:

Fotografiraj gospodinjsko opravilo, ki ga vsakodnevno opravljaš in s tem razveseljuješ svojo družino.

DOKAZI O UČENJU (kriterij uspešnosti)

Ob zaključku tedna boš svoje učenje dokazoval:
- s poslanim pismom in preglednico s samostalniki in pridevniki.
- rešenim UL za matematiko in opravljenimi nalogami v DZ.
- rešenim UL o Emoni in Rimljanih.
- z estetsko izdelano dežno palico (do 5. 5. 2020).
- **poslano elektronsko pošto z dokazom vsega naštetega najkasneje do petka, 24. 5. 2020 do 18. ure.**

SAMOOCENJEVANJE (odgovorov ne zapišeš, temveč odgovoriš samemu sebi):

Kaj sem se novega naučil?
Na kaj sem še posebej ponosen?
Kaj bi po tvojem mnenju še lahko izboljšal?
Kje boš lahko znanje tega tedna uporabil?
Ali ti je ta način dela, ko si sam izbereš, na kakšen način boš pokazal svoje veščine in znanje, všeč? Zakaj da oziroma zakaj ne?
Kako bi ovrednotil svoj končni izdelek?

PRIŠEL SI DO KONCA! PREŽIVI LEPE PRVOMAJSKE POČITNICE, BREZ MISLI NA ŠOLO!